

Wymagania Edukacyjne

Przyroda

Klasa IV

Ogólne:

1. Kryteria oceniania z przyrody mają na celu:
 - kształtowanie postaw i zachowań pożądaných społecznie i posługiwanie się nimi we własnych działaniach,
 - przekazywanie uczniowi informacji o jego osiągnięciach edukacyjnych pomagających w uczeniu się, poprzez wskazanie, co uczeń robi dobrze, co i jak wymaga poprawy oraz jak powinien dalej się uczyć,
 - motywowanie ucznia do dalszej pracy,
 - pomoc uczniowi w samodzielnym planowaniu swojego rozwoju,
 - dostarczenie rodzicom (opiekunom prawnym), także nauczycielom i dyrektorowi szkoły informacji o efektywności procesu nauczania i uczenia się, wkładzie pracy uczniów nad własnym rozwojem oraz o postępach uczniów w nauce,
 - umożliwienie nauczycielom ustawicznego doskonalenia organizacji i metod pracy dydaktyczno-wychowawczej.
2. Ocenianiu podlegają osiągnięcia edukacyjne uczniów w następujących obszarach: wiedza i jej stosowanie w praktyce, kształcone umiejętności oraz aktywność i zaangażowanie w praktyce.

3. Ocenianie osiągnięć edukacyjnych uczniów ma służyć monitorowaniu pracy ucznia, rozpoznawaniu poziomu umiejętności i postępów w opanowaniu przez ucznia wiadomości z przyrody w stosunku do wymagań edukacyjnych wynikających z podstawy programowej i realizowanego programu nauczania oraz formułowaniu oceny.
4. Wymagania edukacyjne dostosowuje się do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych ucznia.
5. W ocenianiu bieżącym stosuje się następujące formy sprawdzania osiągnięć edukacyjnych uczniów:
 - a. **prace pisemne:**
 - **sprawdziany** obejmują większą partię materiału określoną przez nauczyciela, najczęściej po ukończeniu działu programowego; sprawdziany są zapowiadane z tygodniowym wyprzedzeniem i zapisywane w dzienniku elektronicznym,
 - **kartkówki** z maksymalnie 3 ostatnich tematów lekcji, nie muszą być zapowiadane,
 - b. **praca i aktywność na lekcji,**
 - c. **odpowiedzi ustne,**
 - d. **prace domowe,**
 - e. **wyniki pracy grupowej,**
 - f. **prace długoterminowe** np. hodowle, obserwacje przyrodnicze, referaty, prezentacje multimedialne, zielniki, plakaty,
 - g. **aktywność poza lekcyjna** np. osiągnięcia w konkursach, akcjach charytatywnych, proekologicznych.
6. Oceny są jawne dla uczniów i ich rodziców (opiekunów prawnych).

7. Każdą ocenę z pisemnych i ustnych form sprawdzania umiejętności lub wiadomości ucznia wpisuje się do dziennika elektronicznego .
8. Sprawdzone i ocenione prace kontrolne i inne formy pisemnego sprawdzania wiadomości i umiejętności uczniów przedstawiane są do wglądu uczniom na zajęciach dydaktycznych.
9. W ocenach cząstkowych dopuszcza się stosowanie **znaku „+” i „-” przy ocenie**. Nauczyciel może te znaki stosować również jako sposób oceny pracy ucznia: **po** zebraniu pięciu kolejnych znaków uczeń otrzymuje ocenę do dziennika. Punktacja: 5 plusów- bardzo dobry, 4 plusy- dobry, 3 plusy- dostateczny, 2 plusy- dopuszczający, 1 plus- niedostateczny.
10. Uczeń ma prawo do zgłoszenia nauczycielowi na początku lekcji nieprzygotowania ale maksymalnie 2 razy w semestrze. Za każde kolejne nieprzygotowanie uczeń otrzymuje ocenę niedostateczną.
12. Na ocenę osiągnięć ucznia nie ma wpływu jego zachowanie, wygląd, światopogląd, status społeczny i wcześniejsze osiągnięcia ucznia.
13. **Obowiązują następujące zasady przeprowadzania prac pisemnych:**
 - a. sprawdzian **poprzedza powtórzenie** i utrwalenie wiadomości,
 - b. sprawdzian zwykle **będzie trwał 1 godzinę lekcyjną**, a kartkówka do 20 minut,
 - c. uczniowie znają zakres sprawdzanej wiedzy i umiejętności oraz kryteria oceniania
 - d. nauczyciel ma **14 dni na sprawdzenie** i ocenę sprawdzianu,
 - e. nauczyciel omawia i poprawia błędy uczniów na sprawdzianie wspólnie z uczniami na zajęciach edukacyjnych, a ocenę wpisuje do dziennika elektronicznego,

- f. jeżeli uczeń nie pisał sprawdzianu, powinien to zrobić w terminie ustalonym z nauczycielem **do dwóch tygodni od powrotu do szkoły**,
 - g. uczeń **może poprawić każdą ocenę**, ze sprawdzianów i kartkówek z trzech tematów po otrzymaniu oceny niedostatecznej, dopuszczającej i dostatecznej,
 - h. poprawa **powinna odbyć się w ciągu dwóch tygodni** od oddania i omówienia pracy w terminie ustalonym wspólnie z nauczycielem,
 - i. ocena **otrzymana za poprawianą pracę pisemną wpisana jest jako kolejna do dziennika, do wystawienia oceny na semestr obie są równorzędne.**
14. Przy ocenianiu prac pisemnych nauczyciel stosuje następujące zasady przeliczania punktów na ocenę:
- a. **0 - 35 % – niedostateczny**
 - b. **36% - 37% - dopuszczający minus**
 - c. **38% - 50% - dopuszczający**
 - d. **51% - 53% – dopuszczający plus**
 - e. **54% - 55% - dostateczny minus**
 - f. **56% - 67% – dostateczny**
 - g. **68% - 70% - dostateczny plus**
 - h. **71% - 73% - dobry minus**
 - i. **74% - 83% – dobry**
 - j. **84% - 86% - dobry plus**

- k. 87% - 89% - *bardzo dobry minus*
- l. 90%- 96% – *bardzo dobry*
- m. 97% - 99% - *bardzo dobry plus*
- n. 100% – *celujący.*

14. W procesie oceniania obowiązuje **zasada kumulowania wymagań** – ocenę wyższą może uzyskać uczeń, który spełnia wszystkie wymagania związane z ocenami niższymi:

- **stopień celujący** otrzymuje uczeń, który:
 - a. opanował pełny zakres wiedzy i umiejętności określony programem nauczania w danej klasie oraz posługuje się zdobytymi wiadomościami w sytuacjach nietypowych,
 - b. samodzielnie i twórczo rozwija własne uzdolnienia, biele posługuje się zdobytymi wiadomościami w rozwiązywaniu problemów teoretycznych lub praktycznych, proponuje rozwiązania nietypowe,
 - c. uzyskał tytuł laureata lub finalisty wojewódzkiego konkursu przedmiotowego,
 - d. osiąga sukcesy w różnych konkursach przedmiotowych szkolnych i pozaszkolnych,
- **stopień bardzo dobry** otrzymuje uczeń, który:
 - a. opanował pełny zakres wiedzy i umiejętności określony programem nauczania w danej klasie oraz sprawnie posługuje się zdobytymi wiadomościami,
 - b. rozwiązuje samodzielnie problemy teoretyczne i praktyczne objęte programem nauczania, potrafi zastosować posiadaną wiedzę do rozwiązywania zadań i problemów w nowych sytuacjach,

- **stopień dobry** otrzymuje uczeń, który:
 - a. nie opanował w pełni wiadomości określonych w programie nauczania w danej klasie, ale opanował je na poziomie przekraczającym wymagania ujęte w podstawie programowej przedmiotu,
 - b. poprawnie stosuje wiadomości, rozwiązuje (wykonuje) samodzielnie typowe zadania teoretyczne lub praktyczne;
- **stopień dostateczny** otrzymuje uczeń, który:
 - a. opanował wiadomości i umiejętności określone programem nauczania w danej klasie na poziomie treści zawartych w podstawie programowej,
 - b. rozwiązuje typowe zadania teoretyczne lub praktyczne o średnim stopniu trudności,
- **stopień dopuszczający** otrzymuje uczeń, który:
 - a. ma trudności z opanowaniem zagadnień ujętych w podstawie programowej, ale braki te nie przekreślają możliwości uzyskania przez ucznia podstawowej wiedzy w ciągu dalszej nauki (z wyjątkiem uczniów klas programowo najwyższych),
 - b. rozwiązuje zadania teoretyczne i praktyczne typowe o niewielkim stopniu trudności;
- **stopień niedostateczny** otrzymuje uczeń, który:
 - a. nie opanował wiadomości i umiejętności ujętych w podstawie programowej, a braki w wiadomościach i umiejętnościach uniemożliwiają dalsze zdobywanie wiedzy z tego przedmiotu (nie dotyczy klas programowo najwyższych),
 - b. nie jest w stanie rozwiązać zadań o niewielkim (elementarnym) stopniu trudności.

16. Klasyfikowanie śródroczne przeprowadza się na koniec I okresu, a roczne na koniec zajęć edukacyjnych w danej klasie.
17. Ocena wystawiana na koniec drugiego okresu jest oceną roczną, uwzględniającą osiągnięcia ucznia z obu okresów. Oceny klasyfikacyjne z przedmiotu ustala nauczyciel prowadzący zajęcia edukacyjne w klasie na podstawie systematycznej oceny pracy uczniów z uwzględnieniem ocen bieżących.

Szczegółowe wymagania edukacyjne I PÓLROCZE

Tytuł tematu w podręczniku i temat lekcji	Wymagania na ocenę:				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
	Uczeń:				
1.1. Poznaję przyrodę 1. Poznaję przyrodę	<ul style="list-style-type: none"> – podaje sposoby poznawania przyrody; – podaje przykłady wykorzystania zmysłów podczas prowadzenia obserwacji przyrodniczych; – wymienia różne źródła wiedzy o przyrodzie. 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje sposoby korzystania z różnych źródeł wiedzy o przyrodzie; – podaje przykłady sposobów poznawania przyrody i określa, jaką rolę zmysłów w każdym z takich przykładów. 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje sposoby poznawania przyrody; – określa rolę zmysłów w poznawaniu przyrody; – wyjaśnia, dlaczego w poznaniu przyrody należy korzystać z różnych źródeł wiedzy. 	<ul style="list-style-type: none"> – podaje przykłady działań, które może sam wykonać w celu przeprowadzenia obserwacji przyrodniczych. 	<ul style="list-style-type: none"> – przygotowuje instrukcję obserwacji najbliższego otoczenia.
Dział 1. Ja i przyroda					
1.2. Przyrządy pomocne w poznawaniu przyrody 2. Przyrządy pomocne w poznawaniu przyrody	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia nazwy przyrządów stosowanych w poznawaniu przyrody; – wskazuje różne źródła wiedzy o przyrodzie. 	<ul style="list-style-type: none"> – korzysta z różnych źródeł wiedzy o przyrodzie przy planowaniu obserwacji; – poprawnie korzysta z przyrządów; – wymienia zasady bezpiecznego korzystania z przyrządów służących do obserwacji przyrodniczych. 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, jak należy korzystać na lekcjach przyrody z przyrządów: lupy, kompasu, taśmy mierniczej; – określa przeznaczenie poznanych przyrządów; – posługuje się przyrządami podczas prowadzonych obserwacji. 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, dlaczego podczas obserwacji przyrodniczych należy stosować zasady bezpieczeństwa; – podaje przykłady zastosowania przyrządów (lupy, kompasu, taśmy mierniczej) w poznawaniu przyrody. 	<ul style="list-style-type: none"> – podaje przykłady zastosowania mikroskopu.
1.3. Moje pierwsze obserwacje i doświadczenia 3. Moje pierwsze obserwacje	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, na czym polega obserwacja przyrodnicza; – wymienia zasady bezpieczeństwa podczas obserwacji przyrodniczych. 	<ul style="list-style-type: none"> – podaje przykłady obiektów i organizmów, które można obserwować; – odczytuje informacje z przyrządów. 	<ul style="list-style-type: none"> – korzysta z różnych źródeł wiedzy o przyrodzie, planując obserwacje przyrodnicze; – odczytuje instrukcje przeprowadzania obserwacji. 	<ul style="list-style-type: none"> – dokumentuje obserwacje przyrodnicze; – przeprowadza obserwacje na podstawie instrukcji w podręczniku. 	<ul style="list-style-type: none"> – planuje i dokumentuje przeprowadzenie doświadczeń przyrodniczych; – uzasadnia, że obserwacje są źródłem wiedzy o przyrodzie.

Szkoła Podstawowa
im. Szarych Szeregów w Górkach
Wymagania edukacyjne w roku szkolnym 2023/24
Przyroda klasa 4

1.3 Moje pierwsze obserwacje i doświadczenia 4. Moje pierwsze doświadczenia	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, na czym polega doświadczenie przyrodnicze; – wymienia zasady bezpieczeństwa podczas doświadczeń przyrodniczych. 	<ul style="list-style-type: none"> – podaje przykłady pytań, na które można uzyskać odpowiedź, przeprowadzając doświadczenie przyrodnicze. 	<ul style="list-style-type: none"> – korzysta z różnych źródeł wiedzy o przyrodzie podczas planowania doświadczeń przyrodniczych; – wyjaśnia różnice między doświadczeniem a obserwacją. 	<ul style="list-style-type: none"> – dokumentuje doświadczenia przyrodnicze; – przeprowadza doświadczenie na podstawie instrukcji w podręczniku. 	<ul style="list-style-type: none"> – podaje przykłady dokumentowania doświadczeń przyrodniczych; – uzasadnia, że doświadczenia są źródłem wiedzy o przyrodzie.
--	--	---	--	--	--

Tytuł tematu w podręczniku i temat lekcji	Wymagania na ocenę:				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
	Uczeń:				
1.4. Podsumowanie działu 1 5. Powtórzenie wiadomości z działu 1	Wiadomości i umiejętności z lekcji: 1-4.				

Dział 2. Cztery strony świata

2.1. Zdobynam wiedzę o widnokręgu 6. Zdobynam wiedzę o widnokręgu	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, co to jest <i>widnokrąg</i>; – opisuje przebieg widnokręgu. 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, jak się zmienia widnokrąg, kiedy dana osoba zmienia miejsce obserwacji. 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, jak się zmienia widnokrąg, kiedy obserwator zmienia wysokość, z której obserwuje widnokrąg. 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje, jakie obserwacje można prowadzić na widnokręgu. 	<ul style="list-style-type: none"> – uzasadnia, że widnokrąg zmienia się w momencie zmiany miejsca obserwacji i wysokości obserwacji.
--	--	---	---	---	--

Szkoła Podstawowa
im. Szarych Szeregów w Górkach
Wymagania edukacyjne w roku szkolnym 2023/24
Przyroda klasa 4

<p>2.2. Poznaję kierunki geograficzne</p> <p>7. Poznaję kierunki geograficzne</p>	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia nazwy kierunków głównych; - wyznacza kierunki główne w terenie za pomocą kompasu. 	<ul style="list-style-type: none"> - wyznacza kierunki geograficzne na widnokregu za pomocą kompasu i kierunek północny za pomocą gnomonu; - wskazuje kierunki główne w terenie. 	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia kierunki główne, używając nazw polskich i ich skrótów w języku angielskim; - odczytuje z róży kierunków nazwy kierunków pośrednich. 	<ul style="list-style-type: none"> - wyznacza kierunki w terenie za pomocą Słońca; - odczytuje z róży kierunków nazwy kierunków pośrednich i wskazuje je w terenie; - używa skrótów kierunków pośrednich w języku angielskim. 	<ul style="list-style-type: none"> - wyznacza kierunki w terenie za pomocą Słońca i Gwiazdy Polarnej; - wyjaśnia, jak wyznaczyć kierunki w terenie bez użycia przyrządów, tylko obserwując przyrodę.
<p>2.3. Wędrówka Słońca nad widnokregiem</p> <p>8. Wędrówka Słońca nad widnokregiem</p>	<ul style="list-style-type: none"> - wskazuje położenie Słońca nad widnokregiem w ciągu doby; - obserwuje pozorną wędrówkę Słońca w ciągu doby; - wskazuje na widnokregu miejsca wschodu, górowania i zachodu Słońca w ciągu doby. 	<ul style="list-style-type: none"> - wskazuje w terenie oraz na schemacie (lub horyzontarium) miejsca wschodu, zachodu i górowania Słońca w ciągu dnia oraz w różnych porach roku. 	<ul style="list-style-type: none"> - dostrzega zależność między wysokością Słońca a długością cienia w ciągu dnia i w ciągu roku. 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia zależność między wysokością Słońca a długością cienia w ciągu dnia i w ciągu roku; - opisuje zmiany w położeniu Słońca nad widnokregiem w ciągu dnia i w ciągu roku. 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia pojęcie <i>pozorna wędrówka Słońca nad widnokregiem</i>.
<p>2.4. Poznaję plan i mapę</p> <p>9. Poznaję plan i mapę</p>	<ul style="list-style-type: none"> - rysuje plan dowolnego przedmiotu; - odczytuje informacje z legendy planu. 	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia czynności umożliwiające sprawne narysowanie planu. 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia, że plan i mapę rysujemy w zmniejszeniu; - opisuje najbliższą okolicę na podstawie planu. 	<ul style="list-style-type: none"> - wskazuje różnice między planem a mapą; - wyjaśnia znaczenie umiejętności czytania planu najbliższej okolicy szkoły (miejsca zamieszkania). 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia, w jakich sytuacjach znajomość rysowania planów jest przydatna; - wyjaśnia, w jakich sytuacjach znajomość czytania planów jest przydatna.

Szkoła Podstawowa
im. Szarych Szeregów w Górkach
Wymagania edukacyjne w roku szkolnym 2023/24
Przyroda klasa 4

2.5. Elementy mapy 10. Elementy mapy	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia rodzaje map, np. topograficzną, turystyczną; - rozpoznaje znaki topograficzne w legendzie mapy: punktowe, liniowe, powierzchniowe. 	<ul style="list-style-type: none"> - korzysta z informacji zawartych w legendzie mapy; - odczytuje informacje z mapy, posługując się legendą. 	<ul style="list-style-type: none"> - czyta mapę - interpretuje znaki zamieszczone na różnych mapach; - opisuje środowisko przyrodnicze wybranego obszaru, korzystając z różnych map. 	<ul style="list-style-type: none"> - układa instrukcję ułatwiającą czytanie wybranego fragmentu mapy. 	<ul style="list-style-type: none"> - planuje wycieczkę po nieznanym terenie, korzystając z mapy; - wskazuje różnice wysokości i nachylenie terenu na trasie wycieczki na podstawie poziomic.
2.6. Jak korzystać z map? 11. Jak korzystać z map?	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia, co to znaczy zorientować mapę; - wymienia sposoby pomiaru odległości w terenie; - wyjaśnia, co to jest szkic; - wykonuje i opisuje szkic okolicy szkoły; - posługując się legendą, odnajduje na planie szkołę i dom. 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia, jak zorientować mapę za pomocą kompasu; - opisuje drogę z domu do szkoły, używając nazw kierunków głównych i pośrednich. 	<ul style="list-style-type: none"> - orientuje mapę w terenie za pomocą kompasu; - mierzy odległości w terenie na podstawie liczby swoich kroków; - szacuje odległość w terenie. 	<ul style="list-style-type: none"> - orientuje mapę w terenie za pomocą obiektów terenowych; - podaje różnice między szkicem, planem a mapą; - przemieszcza się w terenie zgodnie z kierunkami i odległościami określonymi wcześniej podczas planowania trasy marszu. 	<ul style="list-style-type: none"> - korzysta z planu i mapy wielkoskalowej podczas planowania wycieczki; - określa wzajemne położenie obiektów na planie, mapie topograficznej i w terenie; - określa odległości w terenie na podstawie podziałki liniowej.
2.7. Podsumowanie działu 2 12. Powtórzenie wiadomości z działu 2	Wiadomości i umiejętności z lekcji 6-11.				
Dział 3. Pogoda i pory roku					
3.1. Pogoda i jej składniki. Temperatura powietrza 13. Pogoda i jej składniki. Temperatura powietrza	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia, co to jest pogoda; - podaje nazwę przyrządu służącego do pomiaru temperatury; - odczytuje z termometru temperaturę powietrza; - wskazuje na termometrze temperaturę ujemną i dodatnią. 	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia składniki pogody; - prowadzi obserwacje temperatury powietrza; - podaje przykłady temperatury na życie człowieka. 	<ul style="list-style-type: none"> - podaje zastosowanie termometru w różnych sytuacjach życia codziennego; - w ciągu danych wskazuje najwyższą i najniższą temperaturę. 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia budowę termometru cieczowego; - analizuje zapisane wyniki pomiarów temperatury powietrza; - oblicza różnice temperatury. 	<ul style="list-style-type: none"> - wskazuje zależności między wysoką lub niską temperaturą powietrza a funkcjonowaniem organizmów; - podaje przykłady zawodów uzależnionych od określonej temperatury powietrza.

Tytuł tematu w podręczniku i temat lekcji	Wymagania na ocenę:				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
	Uczeń:				
<p>3.2. Zachmurzenie. Opady i osady atmosferyczne</p> <p>14. Zachmurzenie. Opady i osady atmosferyczne</p>	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia trzy stany skupienia wody; – określa stopień zachmurzenia (niebo bez chmur, zachmurzenie częściowe, zachmurzenie całkowite); – podaje nazwę przyrządu do mierzenia wielkości opadu atmosferycznego i jednostki, w których podaje się wielkość opadów. 	<ul style="list-style-type: none"> – odróżnia opady od osadów atmosferycznych; – wymienia stany skupienia wody; – prowadzi dzienniczek pogody uwzględniający temperaturę powietrza, zachmurzenie oraz opady i osady atmosferyczne. 	<ul style="list-style-type: none"> – podaje przykłady opadów i osadów atmosferycznych oraz wskazuje ich stan skupienia; – wyjaśnia, jak można zmierzyć wielkość opadów atmosferycznych; – dostrzega zależności między poznanymi składnikami pogody, tzn. temperaturę powietrza a opadami i osadami atmosferycznymi. 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje sposób powstawania chmur; – charakteryzuje zjawiska pogodowe: burzę, tęczę, deszcze nawalne, intensywne opady śniegu i opisuje ich następstwa; – wskazuje lub rysuje znaki, które są umieszczane na mapach prognozy pogody dla zachmurzenia i opadów atmosferycznych. 	<ul style="list-style-type: none"> – na podstawie doświadczenia opisuje, jak powstają opady; – wymienia rodzaje chmur.
<p>3.3. Ciśnienie atmosferyczne i wiatr</p> <p>15. Ciśnienie atmosferyczne i wiatr</p>	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, co to jest ciśnienie atmosferyczne; – podaje nazwę przyrządu, za pomocą którego można zmierzyć ciśnienie atmosferyczne; – podaje jednostkę ciśnienia atmosferycznego; – podaje nazwę przyrządu, za pomocą którego można zmierzyć kierunek i prędkość wiatru; – podaje jednostki, w których można określić prędkość wiatru. 	<ul style="list-style-type: none"> – podaje zasadę określania kierunku wiatru; – wyjaśnia, skąd wieje wiatr północny, południowy itd.; – opisuje zasady bezpiecznego zachowania podczas występowania niebezpiecznych zjawisk pogodowych (burzy, huraganu, zamieci śnieżnej). 	<ul style="list-style-type: none"> – określa kierunek wiatru w dniu obserwacji; – określa prędkość wiatru (wiatr silny, słaby, brak wiatru); – odczytuje z aktualnej mapy pogody kierunek i prędkość wiatru w swojej miejscowości; – podaje skutki silnego wiatru. 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia na podstawie doświadczenia, jak powstaje wiatr; – dostrzega zależności między zmianami ciśnienia a kierunkiem i prędkością (siłą) wiatru; – zaznacza na mapie Polski określony kierunek wiatru; – wyjaśnia, czym jest huragan i zawieja śnieżna; – podaje skutki zawieji śnieżnej i huraganu. 	<ul style="list-style-type: none"> – wyszukuje informacje na temat ostrzeżeń przed silnym wiatrem dla swojej miejscowości lub informacje o skutkach silnego wiatru w miejscu swojego zamieszkania; – buduje prosty wiatromierz lub planuje ćwiczenie badające kierunek wiatru.

Szkoła Podstawowa
im. Szarych Szeregów w Górkach
Wymagania edukacyjne w roku szkolnym 2023/24
Przyroda klasa 4

<p>3.4. Pogoda w różnych porach roku</p> <p>16. Pogoda w różnych porach roku</p>	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia zjawiska pogodowe charakterystyczne dla poszczególnych pór roku; – podaje zasady bezpiecznego zachowania podczas występowania niebezpiecznych zjawisk pogodowych. 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje zjawiska pogodowe charakterystyczne dla poszczególnych pór roku: burze, huragany, deszcze nawalne, zawieje śnieżne. 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje prognozę pogody przedstawioną na mapie za pomocą znaków umownych. 	<ul style="list-style-type: none"> – analizuje wykresy i rysunki, przyporządkowując im zjawiska pogodowe w poszczególnych porach roku. 	<ul style="list-style-type: none"> – prowadzi w samodzielnie opracowanym kalendarzu obserwacje pogody uwzględniające zjawiska pogodowe charakterystyczne dla poszczególnych pór roku (używa w zapisach właściwe jednostki pomiaru).
<p>3.5 Podsumowanie działu</p> <p>17. Powtórzenie wiadomości z działu 3</p>	<p>Wiadomości i umiejętności z lekcji 13-16</p>				

Dział 4. Moje ciało

<p>4.1. Układy narządów człowieka. Układ kostny</p> <p>18. Układy narządów człowieka. Układ kostny</p>	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia układy narządów budujące ciało człowieka; – wyjaśnia, do czego służy szkielet; – wyjaśnia, jak należy dbać o prawidłową postawę ciała. 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje na planszy i podaje nazwy elementów szkieletu: czaszka, kręgosłup, klatka piersiowa, kości kończyny górnej, kości kończyny dolnej. 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia elementy składowe szkieletu człowieka i rozumie ich rolę; – uzasadnia, dlaczego stawy u umożliwiają człowiekowi poruszanie się. 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, na czym polega współdziałanie szkieletu z mięśniami; – na modelu szkieletu człowieka wskazuje ruchome połączenia kości - stawy. 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, dlaczego stawy umożliwiają człowiekowi poruszanie się.
<p>4.2. Układ pokarmowy</p> <p>19. Układ pokarmowy</p>	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, do czego służy układ pokarmowy; – opisuje, jak należy dbać o układ pokarmowy. 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia składniki pokarmowe zawarte w różnych produktach; – na planszy układu pokarmowego wskazuje jamę ustną, przełyk, żołądek, jelito cienkie, jelito grube, odbyt 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje na planszy i na własnym ciele ślinianki, wątrobę, trzustkę i żołądek. 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, co to znaczy trawienie pokarmu. 	<ul style="list-style-type: none"> – uzasadnia, dlaczego pokarm powinien być dokładnie pogryziony.

Szkoła Podstawowa
im. Szarych Szeregów w Górkach
Wymagania edukacyjne w roku szkolnym 2023/24
Przyroda klasa 4

4.3. Układ oddechowy 20. Układ oddechowy	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, do czego służy układ oddechowy; – opisuje, jak należy dbać o układ oddechowy. 	<ul style="list-style-type: none"> – na planszy układu oddechowego wskazuje jamę nosową, krtań, tchawicę, oskrzela i płuca. 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje rolę jamy nosowej, krtań i płuc w oddychaniu. 	<ul style="list-style-type: none"> – uzasadnia, dlaczego należy oddychać przez nos. 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje, korzystając z planszy, drogę, jaką przebywa wdychane powietrze i dalszą wędrówkę tlenu do komórek ciała.
4.4. Układ krwionośny 21. Układ krwionośny	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, do czego służy układ krwionośny; – opisuje, jak należy dbać o układ krwionośny. 	<ul style="list-style-type: none"> – rozumie rolę serca w krążeniu krwi; – wymienia funkcje krwi. 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, jak zmienia się tętno pod wpływem wysiłku fizycznego. 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia rodzaje naczyń krwionośnych i omawia ich rolę. 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, dlaczego człowiek umiera, gdy ustaje praca jego serca.
4.5. Układ rozrodczy 22. Układ rozrodczy	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje różnice w wyglądzie zewnętrznym kobiety i mężczyzny; – rozpoznaje na schematach komórki rozrodcze męskie i żeńskie oraz podaje różnice między nimi; – opisuje, jak dbać o układ rozrodczy. 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, do czego służy układ rozrodczy męski i żeński; – podaje nazwy poszczególnych elementów budowy układu rozrodczego kobiety i mężczyzny. 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje na planszy narządy budujące układ rozrodczy kobiety i mężczyzny. 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje funkcje poszczególnych narządów w układach rozrodczych kobiety i mężczyzny. 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, z czego wynikają różnice między układem rozrodczym męskim i żeńskim.

Tytuł tematu w podręczniku i temat lekcji	Wymagania na ocenę:				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
	Uczeń:				
4.6. Dojrzwianie płciowe 23. Dojrzwianie płciowe	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, na czym polega dojrzwianie płciowe; – wymienia zasady higieny w okresie dojrzwiania. 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje zmiany fizyczne i psychiczne zachodzące w organizmach dziewczynki i chłopca podczas dojrzwiania. 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje czynniki wpływające pozytywnie i negatywnie na organizm w okresie dojrzwiania. 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje proces dojrzwiania płciowego. 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje podobieństwa i różnice w dojrzwianiu dziewcząt i chłopców.

Szkoła Podstawowa
im. Szarych Szeregów w Górkach
Wymagania edukacyjne w roku szkolnym 2023/24
Przyroda klasa 4

<p>4.7. Układ nerwowy</p> <p>24., 25. Układ nerwowy. Moje zmysły</p>	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, jaką rolę odgrywa układ nerwowy w organizmie; – podaje nazwy zmysłów człowieka i wskazuje je na własnym organizmie; – podaje podstawowe zasady dbałości o wzrok i słuch. 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje na planszy główne narządy układu nerwowego i podaje ich nazwy; – opisuje rolę zmysłu wzroku, słuchu, węchu, smaku i dotyku w odbieraniu informacji z otoczenia. 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, jaką rolę odgrywa mózg; – za pomocą doświadczenia wykazuje współdziałanie zmysłu węchu i smaku. 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia funkcjonowanie narządów wzroku, słuchu, węchu, smaku i dotyku i uzasadnia ich rolę w odbieraniu informacji z otoczenia. 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje rolę mózgu w odbieraniu wrażeń ze środowiska zewnętrznego przez narządy zmysłów.
<p>4.8. Podsumowanie działu 4</p>	<p>Wiadomości i umiejętności z lekcji 18-25.</p>				
<p>26. Powtórzenie wiadomości z działu 4</p>					
<p>Dział 5. Moje zdrowie i bezpieczeństwo</p>					
<p>5.1. Poznaję choroby i ich przyczyny</p> <p>27. Poznaję choroby i ich przyczyny</p>	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, po czym można poznać, że organizm choruje; – opisuje sposoby zapobiegania chorobom. 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, co to są choroby zakaźne; – wyjaśnia, czym są wywołane choroby zakaźne; – podaje przykłady chorób zakaźnych człowieka; – wyjaśnia, czym są choroby pasożytnicze. 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje drogi wnikania czynników chorobotwórczych do organizmu człowieka; – podaje przykłady pasożytów i chorób wywołanych przez pasożyty. 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, czym różnią się choroby zakaźne od chorób pasożytniczych; – wyjaśnia, dlaczego osoba chora na chorobę zakaźną powinna się zgłosić do lekarza. 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje objawy wybranych chorób zakaźnych; – wyjaśnia, czym jest odporność i jak ją nabyć; – podaje przykłady chorób, przeciwko którym można się zaszczepić.
<p>5.2. Substancje w domu</p> <p>28. Substancje w domu</p>	<ul style="list-style-type: none"> – podaje właściwości różnych substancji, np. plasteliny, szkła, gąbki; 	<ul style="list-style-type: none"> – bada właściwości substancji; – wyjaśnia, dlaczego na opakowaniach produktów szkodliwych 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, czym jest właściwość substancji; – odróżnia substancje kruche od sprężystych i plastycznych. 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje przedmioty codziennego użytku wykonane z substancji kruchych, sprężystych i plastycznych. 	<ul style="list-style-type: none"> – określa sposób stosowania środka chemicznego na podstawie informacji umieszczonej na opakowaniu;

Szkoła Podstawowa
im. Szarych Szeregów w Górkach
Wymagania edukacyjne w roku szkolnym 2023/24
Przyroda klasa 4

	<ul style="list-style-type: none"> – odszukuje na opakowaniu środka czystości piktogramy informujące o tym, że są one szkodliwe dla zdrowia. 	<p>są umieszczane symbole ostrzegawcze.</p>			<ul style="list-style-type: none"> – uzasadnia zastosowanie substancji sprężystych, kruchych i plastycznych do wykonania przedmiotów codziennego użytku.
<p>5.3. Niebezpieczne rośliny i zwierzęta</p> <p>29. Niebezpieczne rośliny i zwierzęta</p>	<ul style="list-style-type: none"> – podaje przykłady zwierząt jadowitych, roślin trujących; – wskazuje poprawne postępowanie w wypadku pogryzienia przez zwierzę. 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje, jak należy pielęgnować trujące rośliny pokojowe; – wskazuje, jak należy postępować w wypadku wykrycia na skórze kleszcza. 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia sposób postępowania w wypadku użądlenia lub kontaktu z rośliną trującą; – podaje, jak postępować w wypadku ukąszenia przez żmiję, pogryzienia i użądlenia przez owady. 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, dlaczego w kontaktach ze zwierzętami należy zachować szczególną ostrożność. 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia i krótko charakteryzuje choroby, które mogą być następstwem ukąszenia przez kleszcza.
<p>5.4. Pierwsza pomoc</p> <p>30. Pierwsza pomoc</p>	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia funkcje skóry; – wskazuje sposoby postępowania podczas opatrywania otarcia lub skaleczenia; – opisuje sposoby zabezpieczania ciała przed skutkami nadmiernego promieniowania słonecznego. 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, jak należy postępować w wypadku oparzenia i odmrożenia; – opisuje objawy złamania kości. 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, dlaczego nie należy się opalać bez zabezpieczenia skóry. 	<ul style="list-style-type: none"> – podaje różnice między zwichnięciem, złamaniem a stłuczeniem; – podaje numery alarmowe służące do wezwania pierwszej pomocy w nagłych wypadkach. 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia rodzaje uszkodzeń ciała i opisuje sposoby udzielania pierwszej pomocy; – tłumaczy, czym jest omdlenie; – wyjaśnia, jak postępować w razie omdlenia i w wypadku krwawienia z nosa;
<p>5.5. Niebezpieczeństwo uzależnienia</p> <p>31. Niebezpieczeństwo uzależnienia</p>	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, co to jest uzależnienie; – podaje przykłady środków uzależniających. 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia negatywne skutki uzależnienia od papierosów; – wskazuje na etykietach napojów energetyzujących substancje szkodliwe, które mogą powodować uzależnienie. 	<ul style="list-style-type: none"> – uzasadnia, dlaczego zbyt częste korzystanie z telefonu komórkowego może prowadzić do uzależnienia. 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje skutki działania nikotyny i alkoholu oraz napojów energetyzujących na organizm człowieka. 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, co to jest asertywność; – rozumie, dlaczego znajomości zawarte przez internet mogą być niebezpieczne.

Szkoła Podstawowa
im. Szarych Szeregów w Górkach
Wymagania edukacyjne w roku szkolnym 2023/24
Przyroda klasa 4

5.6. W zdrowym ciele zdrowy duch 32. W zdrowym ciele zdrowy duch	<ul style="list-style-type: none">- wyjaśnia, co oznacza pojęcie: higiena osobista;- opisuje zasady dbania o własne ciało;- wymienia zasady zdrowego odżywiania;- wymienia elementy zdrowego stylu życia.	<ul style="list-style-type: none">- wymienia skutki niewłaściwego odżywiania;- podaje przykłady potraw, których nie należy spożywać ze względu na dużą zawartość soli, cukru lub tłuszczu;- wyjaśnia, dlaczego sen i ruch są niezbędne dla zachowania zdrowia.	<ul style="list-style-type: none">- uzasadnia, dlaczego niewłaściwe odżywianie może powodować otyłość, niedożywienie lub inne groźne choroby;- wyjaśnia, czym jest zdrowy styl życia i charakteryzuje jego elementy.	<ul style="list-style-type: none">- wyjaśnia, dlaczego stosowanie zasad zdrowego stylu życia pozwala zachować zdrowie;- potrafi ułożyć tygodniowy jadłospis uwzględniający zasady zdrowego odżywiania.	<ul style="list-style-type: none">- opisuje kolejne poziomy piramidy pokarmowej, korzystając z samodzielnie przygotowanego plakatu;- potrafi właściwie zaplanować dzień.
---	--	--	---	---	---

Szczegółowe wymagania edukacyjne II PÓLROCZE

Tytuł tematu w podręczniku i temat lekcji	Wymagania na ocenę:				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
	Uczeń:				
5.7. Bezpieczeństwo w czasie zabawy i wypoczynku 33. Bezpieczeństwo w czasie zabawy i wypoczynku	<ul style="list-style-type: none"> – podaje przykłady właściwego spędzania wolnego czasu przez ucznia kl.4.; – wskazuje niebezpieczeństwa związane z wypoczynkiem nad wodą; – wymienia zasady właściwego odpoczynku nad wodę. 	<ul style="list-style-type: none"> – podaje przykłady niebezpiecznych sytuacji podczas pobytu na wsi; – wyjaśnia, jak należy się zachować, gdy znajdzie się niewybuchy lub niewypały; – opisuje bezpieczne poruszanie się na rolkach i rowerze; – opisuje zasady bezpieczeństwa podczas zimowego wypoczynku. 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, dlaczego nie każdy plac zabaw jest bezpieczny; – wyjaśnia, dlaczego właściwe poruszanie się na rowerze i na rolkach oraz właściwe wyposażenie jest ważne. 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje ubiór dostosowany do jazdy na rowerze, rolkach oraz do sportów zimowych; – wyjaśnia, jak można pomóc tonącemu. 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje, jak należy dbać o bezpieczeństwo podczas zabaw i wypoczynku; – wyjaśnia, kiedy kąpiel w morzu jest niebezpieczna; – wyjaśnia, co to jest reguła ograniczonego zaufania; – podaje rozwinięcie skrótu GOPR.
5.8. Podsumowanie działu 5 34. Powtórzenie wiadomości z działu 5	Wiadomości i umiejętności z lekcji 27-33.				

Szkoła Podstawowa
im. Szarych Szeregów w Górkach
Wymagania edukacyjne w roku szkolnym 2023/24
Przyroda klasa 4

Dział 6. Środowisko w mojej okolicy					
6.1. Składniki środowiska 35. Składniki środowiska	<ul style="list-style-type: none"> – rozpoznaje i podaje nazwy składników przyrody ożywionej i nieożywionej występujące w najbliższej okolicy. 	<ul style="list-style-type: none"> – dokumentuje składniki przyrody ożywionej i nieożywionej. 	<ul style="list-style-type: none"> – odróżnia składniki przyrody od wytworów działalności człowieka. 	<ul style="list-style-type: none"> – podaje zależności między nieożywionymi a ożywionymi składnikami przyrody; – podaje, w jaki sposób człowiek wykorzystuje przyrodę do własnych potrzeb i jak przyroda wpływa na człowieka. 	<ul style="list-style-type: none"> – przygotowuje prezentację o środowisku najbliższej okolicy, w prezentacji uwzględnia składniki przyrody ożywionej i nieożywionej, w tym celu korzysta z różnych źródeł informacji.
6.2. Formy ukształtowania powierzchni 36. Formy ukształtowania powierzchni	<ul style="list-style-type: none"> – rozpoznaje główne formy ukształtowania powierzchni występujące w najbliższej okolicy; – odróżnia wypukłe formy ukształtowania terenu od wklęsłych. 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia nazwy form wypukłych i wklęsłych; – wymienia nazwy form terenu występujących w najbliższej okolicy. 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje elementy pagórka (szczyt, wierzchołek, stok łagodny, stok stromy); – wskazuje elementy doliny (zbocze strome, zbocze łagodne). 	<ul style="list-style-type: none"> – podaje różnice między kotliną a doliną; – wyjaśnia, co to jest ukształtowanie terenu. 	<ul style="list-style-type: none"> – rozróżnia różne typy ukształtowania terenu (teren równinny, pagórkowaty, górski); – podaje przykłady ukształtowania powierzchni w różnych częściach Polski.
6.3. Poznają skały w moim otoczeniu 37. Poznają skały w moim otoczeniu	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia rodzaje skał; – wymienia skały występujące w okolicy swojego miejsca zamieszkania. 	<ul style="list-style-type: none"> – podaje przykłady skał sypkich, zwięzłych i litych; – podaje przykłady przedmiotów wykonanych ze skał. 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, co to jest skała; – podaje różnice między skałami sypkimi, zwięzłymi a litymi. 	<ul style="list-style-type: none"> – odróżnia skały luźne od litych i zwięzłych; – określa rolę zmysłów człowieka w poznawaniu skał; – opisuje różne rodzaje skał. 	<ul style="list-style-type: none"> – podaje cechy skał; – podaje przykłady zastosowania skał.
6.4. Jak organizmy radzą sobie na łądzie? 38. Jak organizmy radzą sobie na łądzie?	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje warunki życia na łądzie, uwzględniając zawartość tlenu, wilgoci i nasłonecznienie (temperaturę powietrza). 	<ul style="list-style-type: none"> – podaje przykłady sposobów przetrwania okresu zimy przez rośliny i zwierzęta. 	<ul style="list-style-type: none"> – podaje przykłady przystosowania roślin do warunków suchych i wilgotnych. 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje przystosowanie roślin do zdobywania światła. 	<ul style="list-style-type: none"> – wykazuje związek między budową zwierząt a przystosowaniem do życia w różnych warunkach.

Szkoła Podstawowa
im. Szarych Szeregów w Górkach
Wymagania edukacyjne w roku szkolnym 2023/24
Przyroda klasa 4

<p>6.5. Jak się odżywiają organizmy? 39. Jak się odżywiają organizmy?</p>	<ul style="list-style-type: none"> – podaje przykłady organizmów samożywnych i cudzożywnych; – wymienia cechy roślinożerców i drapieżników. 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje rodzaje przystosowania w budowie organizmów do zdobywania pokarmu; – opisuje znaczenie roślin w przyrodzie i życiu człowieka. 	<ul style="list-style-type: none"> – podaje różnice między samożywnym a cudzożywnym sposobem odżywiania. 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, w jaki sposób odżywiają się rośliny; – podaje, czym się różnią roślinożercy od drapieżników. 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia czynniki niezbędne do przebiegu fotosyntezy.
<p>6.6. W lesie 40., 41. W lesie</p>	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia warstwy roślinności w lesie; – wymienia podstawowe zasady właściwego zachowania się w lesie. 	<ul style="list-style-type: none"> – podaje i wskazuje przykłady roślin tworzących poszczególne warstwy lasu. 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje temperaturę powietrza, wilgotność i nasłonecznienie występujące w poszczególnych warstwach lasu. 	<ul style="list-style-type: none"> – rozpoznaje podstawowe gatunki roślin i zwierząt żyjących w lesie oraz przyporządkowuje je do odpowiednich warstw lasu. 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie ściółki leśnej dla życia organizmów w lesie; – gromadzi i prezentuje w klasie informacje na temat lasu znajdującego się w najbliższej okolicy.
<p>6.7. Co warto wiedzieć o grzybach? 42. Co warto wiedzieć o grzybach?</p>	<ul style="list-style-type: none"> – podaje warunki odpowiednie dla rozwoju grzybów; – wymienia przykłady grzybów jadalnych, niejadalnych i trujących; – podaje różnice między pieczarką a muchomorem sromotnikowym. 	<ul style="list-style-type: none"> – rozpoznaje na okazach naturalnych, planszach i zdjęciach pospolite grzyby jadalne i trujące; – wymienia zasady kodeksu grzybiarza. 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje na schemacie budowę grzyba kapeluszowego. 	<ul style="list-style-type: none"> – podaje przykłady wykorzystania drożdży do wytwarzania produktów spożywczych; – wymienia przykłady grzybów jadalnych i ich trujących odpowiedników. 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie grzybów w przyrodzie oraz życiu człowieka.
<p>6.8. Na łące i na polu 43. Na łące i na polu</p>	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, co to jest łąka i jak człowiek wykorzystuje łąki; – wyjaśnia, co to jest pole; – wymienia produkty otrzymywane z pszenicy, żyta, owsa, jęczmienia kukurydzy; – wymienia produkty otrzymywane z ziemniaków i buraków cukrowych. 	<ul style="list-style-type: none"> – rozpoznaje na fotografii i w terenie typowe rośliny łąkowe; – rozpoznaje na fotografii i w terenie zboża uprawiane w Polsce; – rozpoznaje na fotografii i w terenie rośliny oleiste. 	<ul style="list-style-type: none"> – rozpoznaje na fotografii i w terenie typowe zwierzęta łąk; – rozpoznaje na fotografii i w terenie typowe zwierzęta pól. 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia różnice między polem uprawnym a łąką; – podaje przykłady organizmów uznawanych w rolnictwie za szkodniki. 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia za pomocą samodzielnie wykonanego plakatu różnice między roślinami zbożowymi, warzywami a roślinami oleistymi; – wyjaśnia, na czym polega pozytywna rola ptaków na polu.

Szkoła Podstawowa
im. Szarych Szeregów w Górkach
Wymagania edukacyjne w roku szkolnym 2023/24
Przyroda klasa 4

Tytuł tematu w podręczniku i temat lekcji	Wymagania na ocenę:				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
	Uczeń:				
6.9. Wody stojące i płynące 44. Wody stojące i płynące w najbliższej okolicy	<ul style="list-style-type: none"> – określa, czym są wody powierzchniowe; – podaje przykłady wód powierzchniowych: stojących i płynących. 	<ul style="list-style-type: none"> – podaje nazwy wód stojących i płynących występujących najbliższej miejsca zamieszkania. 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, co to jest źródło i ujście rzeki; – rozpoznaje prawy i lewy brzeg rzeki; – wskazuje elementy doliny rzeki; – podaje nazwy kilku rzek i jezior Polski. 	<ul style="list-style-type: none"> – rozróżnia naturalne i sztuczne zbiorniki wodne występujące w najbliższej okolicy; – wskazuje na mapie rzekę główną i jej dopływy. 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, co to są bagna i jak powstają; – wskazuje na mapie największe rzeki w Polsce; – podaje przykłady prawych i lewych dopływów Wisły;
6.10. Życie w wodzie 45. Życie w wodzie	<ul style="list-style-type: none"> – podaje cechy środowiska wodnego; – wymienia strefy jeziora i podaje przykłady organizmów, które w nich występują. 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje cechy budowy ryby, które umożliwiają jej życie w środowisku wodnym. 	<ul style="list-style-type: none"> – porównuje warunki życia w wodzie i na lądzie; – opisuje cechy, które pozwalają roślinom żyć w wodzie. 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia nazwy ryb żyjących w Polsce; – wymienia nazwy roślin i zwierząt żyjących w jeziorach Polski. 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, jak oddychają ryby.
6.11. Podsumowanie działu 6 46. Powtórzenie wiadomości z działu 6	Wiadomości i umiejętności z lekcji 35-45.				

Dział 7. Działalność człowieka a środowisko					
7.1. Składniki krajobrazu 47. Składniki krajobrazu	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia pojęcie: krajobraz; – wymienia składniki krajobrazu najbliższej okolicy; – wyjaśnia pojęcie: środowisko antropogeniczne; – podaje nazwy składników środowiska antropogenicznego charakterystycznego dla najbliższej okolicy. 	<ul style="list-style-type: none"> – rozpoznaje w terenie składniki krajobrazu charakterystyczne dla najbliższej okolicy i podaje ich nazwy; – wyjaśnia, czym się różni krajobraz naturalny od antropogenicznego. 	<ul style="list-style-type: none"> – dzieli składniki krajobrazu na naturalne i przekształcone przez człowieka; – określa funkcje składników środowiska antropogenicznego. 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje różnice między składnikami naturalnymi a antropogenicznymi (przekształconymi przez człowieka). 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia przykłady zależności między składnikami środowiska przyrodniczego a działalnością człowieka.
7.2. Współczesny krajobraz 48. Człowiek zmienia krajobraz	<ul style="list-style-type: none"> – podaje przykłady wpływu działalności człowieka na przeobrażenia środowiska przyrodniczego (miejskiego, wiejskiego, przemysłowego). 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje w terenie składniki krajobrazu, które uległy przekształceniu (przeobrażeniu); – rozróżnia krajobraz wiejski i miejski; – podaje elementy krajobrazu wiejskiego; – podaje elementy krajobrazu miejskiego. 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje przeobrażenia środowiska najbliższej okolicy; – wskazuje funkcje, jakie pełnią części miasta, w tym własna dzielnica lub części najbliższego miasta. 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje zależności między elementami naturalnymi a antropogenicznymi krajobrazu; – wykazuje różnice między krajobrazem wiejskim a rolniczym; – charakteryzuje krajobraz przemysłowy. 	<ul style="list-style-type: none"> – uzasadnia istnienie zależności między składnikami środowiska przyrodniczego a składnikami środowiska antropogenicznego.

Szkoła Podstawowa
im. Szarych Szeregów w Górkach
Wymagania edukacyjne w roku szkolnym 2023/24
Przyroda klasa 4

<p>7.3. Krajobraz najbliższej okolicy</p> <p>49. Krajobraz najbliższej okolicy</p>	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia cechy krajobrazu najbliższej okolicy; - wskazuje cechy krajobrazu najbliższej okolicy, które wskazują na działanie człowieka. 	<ul style="list-style-type: none"> - charakteryzuje współczesny krajobraz najbliższej okolicy na podstawie aktualnych map i obserwacji w terenie; - wymienia nazwę, położenie oraz cechy wyróżniające miejsce zamieszkania (czyli małą ojczyznę). 	<ul style="list-style-type: none"> - opisuje dawny krajobraz najbliższej okolicy, np. na podstawie opowiadań rodzinnych, starych map i fotografii; - wyszukuje obiektyw najbliższej okolicy, które są godne zwiedzania; - wymienia źródła informacji, które mogą być pomocne w poznaniu najbliższej okolicy. 	<ul style="list-style-type: none"> - ocenia zmiany zagospodarowania terenu wpływające na wygląd krajobrazu najbliższej okolicy; - pisze pytania do ankiety lub wywiadu z mieszkańcami najbliższej okolicy. 	<ul style="list-style-type: none"> - wyszukuje zdjęcia w różnych źródłach informacji, w celu wyjaśnienia, jakie nastąpiły zmiany w krajobrazie najbliższej okolicy; - opisuje zmiany w krajobrazie, np. na przestrzeni 10, 20, 50 lat (na podstawie rozmowy z rodziną), przygotowuje plakat lub prezentację na ten temat.
<p>7.3. Krajobraz najbliższej okolicy</p> <p>50. Krajobraz najbliższej okolicy</p>	<ul style="list-style-type: none"> - wskazuje na mapie najbliższej okolicy ciekawe miejsca, które warto odwiedzić; - wskazuje elementy krajobrazu, które zmieniły się w najbliższej okolicy pod wpływem działań człowieka; - przygotowuje dokumentację (zdjęcia, materiały elektroniczne) na temat ciekawych miejsc w najbliższej okolicy. 	<ul style="list-style-type: none"> - korzysta z różnych źródeł wiedzy w poznawaniu najbliższej okolicy; - wskazuje na znaczenie wywiadu i ankiety z rodziną i innymi mieszkańcami najbliższej okolicy w jej poznawaniu; - wskazuje na mapie najbliższej okolicy ciekawe miejsca, które warto odwiedzić, dzieląc je na obiekty przyrodnicze i antropogeniczne. 	<ul style="list-style-type: none"> - przygotowuje trasę wycieczki po najbliższej okolicy; - wskazuje na mapie i w terenie miejsca, które warto odwiedzić i argumentuje, dlaczego warto to zrobić. 	<ul style="list-style-type: none"> - wskazuje przykłady zmian krajobrazu i ciekawych obiektów w najbliższej okolicy na przestrzeni ostatnich 10, 20, 50 lat; - opracowuje informacje o najbliższej okolicy pochodzące z różnych źródeł wiedzy, w tym np. w ankiecie; - pokazuje w terenie lub na mapie przykłady zmian antropogenicznych w krajobrazie najbliższej okolicy. 	<ul style="list-style-type: none"> - wykazuje na podstawie starych fotografii, opowieści rodzinnych i różnych źródeł wiedzy, które obiektyw najbliższej okolicy zmieniły się na przestrzeni 10, 20, 50 lat; - zaprasza najbliższą rodzinę lub kolegów z klasy na wycieczkę po okolicy i przygotowuje reportaż na ten temat.
<p>7.4. Formy ochrony przyrody</p> <p>51. Przyroda pod ochronę</p>	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia formy ochrony przyrody występujące w Polsce. 	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia miejsca występowania w najbliższej okolicy obszarów chronionych, pomników przyrody. 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia, w jaki sposób w Polsce chroni się przyrodę; - wskazuje na mapie Polski przykłady miejsc chronionych. 	<ul style="list-style-type: none"> - podaje przykłady obiektów w najbliższej okolicy, które zasługują na ochronę i uzasadnia swój wybór; - wskazuje na mapie i w terenie obiekty chronione w najbliższej okolicy. 	<ul style="list-style-type: none"> - gromadzi informacje o obiektach chronionych w najbliższej okolicy i prezentuje je w klasie.

Szkoła Podstawowa
im. Szarych Szeregów w Górkach
Wymagania edukacyjne w roku szkolnym 2023/24
Przyroda klasa 4

Tytuł tematu w podręczniku i temat lekcji	Wymagania na ocenę:				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
	Uczeń:				
7.5. Dbam o piękno przyrody i kultury 52. Dbam o piękno przyrody i kultury	<ul style="list-style-type: none"> – podaje nazwy i wskazuje obiekty zabytkowe w najbliższej okolicy; – wymienia sposoby ochrony środowiska, które może sam stosować (oszczędzanie wody, energii elektrycznej, segregacja śmieci). 	<ul style="list-style-type: none"> – uzasadnia potrzebę ochrony obiektów zabytkowych w najbliższej okolicy; – uzasadnia ochronę środowiska przyrodniczego w najbliższej okolicy. 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje zajęcia ludności w najbliższej okolicy, tradycję i kulturę; – wyjaśnia geograficzne nazwy miejscowe i ich pochodzenie. 	<ul style="list-style-type: none"> – podaje przykłady działań chroniących zasoby naszej planety; – ocenia stan ochrony środowiska w najbliższej okolicy. 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia kilka powodów, dla których należy dbać o nasze dziedzictwo przyrodnicze; – wskazuje działania, które mogłyby poprawić stan środowiska najbliższej okolicy.
7.5. Dbam o piękno przyrody i kultury 53., 54. Planuję wycieczkę do ciekawych krajobrazowo miejsc w najbliższej okolicy	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia ciekawe krajobrazowo miejsca w najbliższej okolicy; – planuje wyjście na wycieczkę po najbliższej okolicy. 	<ul style="list-style-type: none"> – szuka w różnych źródłach informacji o ciekawych miejscach w najbliższej okolicy; – szuka informacji o obiektach chronionych w najbliższej okolicy. 	<ul style="list-style-type: none"> – planuje prezentację o najbliższej okolicy, w tym zmianach krajobrazu o obiektach przyrodniczych i antropogenicznych w najbliższej okolicy. 	<ul style="list-style-type: none"> – przygotowuje prezentację na temat ciekawych miejsc w najbliższej okolicy; – przygotowuje folder o najbliższej okolicy. 	<ul style="list-style-type: none"> – przygotowuje komentarz do prezentacji o ciekawych obiektach w najbliższej okolicy; – pokazuje prezentację najbliższej okolicy w klasie lub wskazuje i charakteryzuje ciekawe miejsca podczas wycieczki klasowej po najbliższej okolicy.
7.5. Podsumowanie działu 7 55. Powtórzenie wiadomości z działu 7	Wiadomości i umiejętności z lekcji 47-54.				